

8. Постановление Сейма Литовской республики от 18 января 2007 г. № X-1046 «Об утверждении национальной энергетической стратегии». URL: <https://e-seimas.lrs.lt/rs/legalact/TAD/TAIS.292520/>

9. СПГ-терминал Клайпеды. В: АВ «Klaipėdos nafta». Официальный сайт. URL: <https://web.archive.org/web/20191222193314/https://www.kn.lt/ru/musu-veikla/spg-terminal/klaipedos-sgd-terminalas/959>

10. Regulations for use of the Liquefied natural Gas Terminalsc Klaipedos Nafta, 2014. ANNEX № 3: Operator's Technical Conditions. URL: https://web.archive.org/web/20161220060259/http://www.sgd.lt/uploads/media/Annex_No._3_-_Operators_techninical_conditions.pdf.

11. Гурков А. Литва привела страны Балтии к независимости от газа из РФ. В: Deutsche Welle (DW). Экономика и бизнес. 12.05.2022. URL: <https://www.dw.com/ru/kak-litva-privela-strany-baltii-k-nezavisimosti-ot-gaza-iz-rossii/a-61774329>.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-266-1-23>

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОРСЬКОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Дулгер Володимир Валентинович

*кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції,
декан факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Форос Ганна Володимирівна

*кандидат юридичних наук, доцент, полковник поліції,
т.в.о. завідувача кафедри кібербезпеки
та інформаційного забезпечення
факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції
Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Слід зазначити, що морський сектор Балто-Чорноморському регіоні залишається вразливим для всього спектру загроз морській безпеці, притаманних морським державам.

Наряду з головними загрозами морській безпеці України у проекті Стратегії морської безпеки України від 07.12.2021, зазначені недостатня

ефективність суб'єктів забезпечення морської безпеки та відсутність належного рівня внутрішньодержавної координації.

Серед усіх дійсних державних структур, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері національної безпеки та оборони, є правоохоронні органи, які забезпечують захист держави у сфері національної безпеки й оборони. Діяльність правоохоронних органів спрямована на попередження, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень загалом та тих, які безпосередньо посягають на національну безпеку та оборону держави та її морського кордону. [1, с. 21].

Як визначено у національному законодавстві пріоритет у виконанні завдань із запобігання і протидії зовнішнім загрозам національній безпеці морського кордону. Україні належить Збройним Силам, Службі зовнішньої розвідки, Державній прикордонній службі. Пріоритет у виконанні завдань із запобігання і протидії загрозам національній безпеці України належить Міністерству внутрішніх справ, Службі безпеки, які повинні мати відповідні сили, засоби й органи, здатні виконувати спеціальні завдання. Відповідно, Воєнна організація забезпечує оборону України, захист її суверенітету, територіальної цілісності й недоторканності кордонів, протидіє зовнішнім загрозам воєнного характеру [2, с. 9].

Особлива роль у правоохоронній системі України, зумовлена специфікою її роботи, належить Службі безпеки України – державному органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України. Логічно було б припустити, що вказаний правоохоронний орган також забезпечує національну безпеку й оборону держави. У ст. 2 Закону України «Про Службу безпеки України» зазначено, що на цей орган покладається (в межах визначеної законодавством компетенції) захист державного суверенітету, конституційного ладу, територіальної цілісності, економічного, науково-технічного оборонного потенціалу України, законних інтересів держави та прав громадян від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань із боку окремих організацій, груп та осіб, а також забезпечення охорони державної таємниці [3].

Безпосереднім правоохоронним органом, який забезпечує національну безпеку й оборону держави, є орган охорони державного кордону. Він є основним органом у загальній структурі Державної прикордонної служби, що безпосередньо виконує поставлені перед службою завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону України та бере участь в охороні суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, а також здійснює інші повноваження, передбачені законодавством України. Орган охорони державного кордону або його структурні підрозділи можуть виконувати поставлені завдання на ділянці відповідальності іншого органу охорони державного кордону або поза її

межами, зокрема на території суміжних держав, у порядку, встановленому законодавством України.

У складі органу охорони державного кордону функціонують оперативно-розшукові підрозділи. Оперативно-розшукові підрозділи органів охорони державного кордону здійснюють оперативно-розшукову діяльність відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [4].

З точки зору нормативного забезпечення необхідно вказати на те, що ч. 1 ст. 16 Закону України «Про національну безпеку» прямо корелює з ч. 1 ст. 1 Закону України «Про Збройні Сили України» від 6 грудня 1991 р. № 1934-ХІІІ. Обидва нормативно-правові приписи встановлюють те, що Збройні Сили є військовим формуванням, на яке відповідно до Конституції України покладається оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності. З метою належного виконання Збройними Силами України своїх функціональних обов'язків у сфері реалізації оборонної функції, з'єднання, військові частини, підрозділи і військовослужбовці, у тому числі чергові сили, Збройних Сил України як у мирний час, так і в особливий період мають право застосовувати і використовувати зброю та бойову техніку для: 1) відбиття ударів засобів повітряного та підводного нападу по важливих державних та воєнних об'єктах, безпосереднє прикриття яких здійснюється черговими силами; 2) припинення порушення державного кордону України повітряними суднами збройних формувань інших держав, які не виконують команд (сигналів), що подаються черговими літаками-перехоплювачами (вертольотами), або застосовують зброю; 4) забезпечення виконання покладених на Збройні Сили України завдань щодо відсічі можливої збройної агресії проти України, забезпечення недоторканності повітряного простору та підводного простору в межах територіального моря України; б) надання допомоги кораблям (катерам) Морської охорони Державної прикордонної служби України у разі застосування зброї проти них або загрози такого застосування, а також під час безперервного переслідування, що розпочалося у територіальному морі України, іноземного судна у відкритому морі для примушення його зупинитися; 7) відбиття піратських нападів на морські або повітряні судна та осіб, які перебувають на їх борту, захоплення піратських морських або повітряних суден, звільнення заручників, а також морських або повітряних суден, захоплених піратами, у відкритому морі чи в іншому місці поза межами юрисдикції будь-якої держави.

Вважається, що основними напрямками забезпечення безпеки морського сектору в Балто-Чорноморському регіоні виходячи з завдань, які стоять перед правоохоронними органами є; забезпечення правоохоронними органами додержання законодавства і вимог міжнародних договорів

України в галузі мореплавства; організацію державної системи забезпечення безпеки судноплавства в територіальному морі, внутрішніх водах України та в портах; здійснення міжнародного співробітництва правоохоронних органів у сфері торговельного мореплавства, вивчення, узагальнення і поширення міжнародного досвіду в цій сфері.

Література:

1. Макарчук В.В. Характеристика правоохоронних органів як суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки й оборони держави. Юридичний науковий електронний журнал № 1/2021 с.21-24
2. Лавніченко О.В. Функції внутрішніх військ у загальній системі забезпечення національної безпеки України. Честь і закон. Харків, № 1 (40). 2012. С. 9–13.
3. Про Службу безпеки України. Закон України « від 25.03.1992 р. 2229–12, Верховна Рада України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2229>
4. Про затвердження Положення про орган охорони державного кордону Державної прикордонної служби України : Наказ Міністерства внутрішніх справ від 30.11.2018 р. № 971. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1468-18#Text>